

Nepotpisani se dopisi ne štakaju.
Prijedložana se pismo tiskaju po 5
činj. svaki redak. Oglašati od 8 redak-
takih stoji 80 ar., za svaki redak
više 5 ar.; ili u sljedeću opštevovanju
na pogodbe sa upravom. Novac se
biti poštarskom naplatom (as-
ezno putujući) na administrativnu
"službu Stoga". Između prema i na-
bilju potražiti valju tuču osnadi.

Komu list nedolje na vrieme,
moka to javi upravljivaču u otvo-
ronu pismu, za koja se ne plaća
poštara, ako se izvana naplaćuje
"Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Bilog rastu male rivi, a anđela sve pokvari", Nat. Pos.

Hrvatske namire.*

I lošinski sud rekao je svoju: Osvudom 18. marta t. g. br. 845 bio je gosp. J. Salata, kao predsjednik uprave, imatka zaklade osrčarskih brotočinica, osudjen, da plati svedeniku g. Antonu Kirinčiću, kao za- stupniku nerezinske crkve, for. 22.591/- s. s. p., koje nije htio u lieppi ispla- titi na hrvatsku namiru, i da mu ne- kandi parbeno troškovo sa for. 59.65. Obrazloženje osude poslovio je na ran- logo o. kr. prislavnog mudi, koji su nudiši. Bitatljem ved poznati.

Gosp. Salata počeo je, niskovnu žalbu proti osudi, ali ne snamo koliko nadom u sratan uspjeh iste daju jednoglasnih rečitibah o. kr. prislavnog mudi.

Ova pravda, koja može biti do- brom opomenom svim onim načelni- kom i predsjednikom, koji nedostaju izplašuju hrvatskim namirama, jest ujedno ljepta ilustracija nadine, kako se kada- na za kojokako vjeću učinjeno bilo i nezakonite sažetje razsiplo novac javnih zakladnih. Porečkoj "L'Istriak", koja nije htjela protiskati ni ovo osudu, ni rečitibah prizivnog sudjela, kako je protiskola dvije u istom poslu pro- tustolovne osudu o. kr. lošinskog suda, proporučamo, da se i ovoga posla očeti, kad bude drugi put odgovarala "Ex deputatus tričanskog" joj po- bretimu, koji bi bilo porečku svoju, da joj svojom i svojim pristalih zlom upra- vom mnogo doprinela k probudjenju hrvatskog puka u Istri. Neka mi reče: istina je, što smo upravljali i mulo smo marili za novčnjog kmota u Istri; ono drobitišće. Među mnu u nekog punog stola dobacili, nisu mu moglo nikako glada utištati; i to jo- krije, da se našo kule ruko jedna za

* Vidi naš članak u br. 10. t. g.

PODLISTAK.

Ženitbeni običaji.

Pisač E. S. Strkov.
(Daleje).

I nadošao dan svatova, ili "pira". U Kastavčini razlikuju sam narod troje vrati piru. "Veli pir" — kad svatovi imaju "veli sopoči"; "mali pir" — kad svatovi svira harmonika, gusle ili mroči; kad pak svatovi nečimaju nikakvog glasbi, kaže im se da idu "kao ukrađeni". U tom se vid uku samog naroda, kako svoje glasbi, spona propovidaču svakoj drugoj glasbi. Nu ipak je mladji narašćaj u nekoj strani poseguo za novotvarjima. Na rečeni dan ide zaručnik svojom svatjom i sopoči u kuću novootčio, to je onom i sa njzinom svatjom u crkvi. Kad no svatovi vrataju iz crkve kući, davaju svakoga kruhom, koga sroto na putu. Joli dotičnik podaško od svatorah, tad mu dobačo komad kruha ili "roglič" ručic. Gao put do crkve i na povratku pucaju mladići iz kuburah — radu na veselje. Vratiti so u solo, idu svatovi mla- došćenje k njemu na "južinu", a ostali k novotvarjima. Dovršiv južinu, zaplešu kod mlađešćenje do tri puta, to se onda ide plovjavaju k novotvarjima. Kad u kući navedu svatove, tad započnu udarati, bučiti, mleti na žvanj, itd., kao toboži božje zlavenje odgovarajući iz vana. Uku- da i neđu svatovu, a niti im za njo;

drugom; ali više od toga krivo je, što je taj nevojnji kmet podao osjećati, da je član jednog naroda, i da kao takav ima svojih prava. Taj osjećaj nisu mu ulili u srce, ni našlo je uprave, ni stranici mestitorice, nego duh vremena, koj gradi i ruhi po ko- taru kule. To nas uči i ovaj slučaj. Pop Anton Kirinčić, koji je učio ne u Zagrebu, nego u Italiji i nerezins- skim crkvinama, prešao kroz, dali su hrvatsku namiru, jer znaju, da imaju to pravo, a ne još moču g. Salata slo upravlja. Potujmo, kao liberalni ljudi, taj osjećaj, koji je stvorio jedinstvenu Italiju; ne kratino hrvatskomu puku njegovih narodnih prava i povratiši će se u Istru staru, Mljeti mir; povratiši će se ona stara vremena, gdje se gradski kicci nisu žele- li uhnutiti se u kolo sa seljankom buj- nih grudih i punih lica, kako je to gosp. »Ex deputatus tričanskog« mla- dosti dionic.

Kad bude L'Istriak ovako odgo- vorila »Ex. deputatus«, tko zna, možda ne bude izlanula toliko protu- slovjaj i nezgrapnosti, koliko jih je imala u poslednjih dvojovlji.

To je unopravljana navala na Istru, ali u isto vrijeme i potiski božjih puk- in massu same osudu, kada je ku- kopitaljni dogodjaj u to akademiji. In hiljadu podplaski i kraljavih, sto su ili misli pokupiti Štamom Istra, proti obostojoj obodi škole, nemotio hrvatski svjet nego učiti, da je Istra gorko odulja plodove, koje su uzasli i ugođili istarski učitelji.

Tom se je agitator povratio obala, koga se je moralo imati napraviti na- skonome i religioznomu načinu učiteljstvu, učiteljstvu, kojeg danas nosi na stupnju svonarash, nego imado i smrta za viso- duodredno lido, kojeg obvezno plemenito- stvo svetoga svetog, svatog i radi istoga na- stoji svim svojim silama, da si pridobi- udrži i učvati, ugled, pred djecem, i pakom.

Ruku na "šabu" konju bi avoočniku milo bilo, da se sastavlja i u puk tu- raju na podpise petioča, koji bi devljeti moglo sime od tuda, ašn svedenstvo nobi- to učitno svjetno vrilo svojih dužnosti. P.

Taj se radi o Liechtensteinovoj osnovi školskog zakona.

Štajši svakoga dok je plemenito- stvo zaučinjalo bud kolo miljenje. Nihil progorivo, da nobi kojih potisja ne pod- plivajući sa spomenuti osnovi.

Izjavam, ušom, oto i, mono, e pošto- maljenju o Liechtensteinovoj osnovi. Ta je

stalo. Nolma li u kući miljan, tada stanu rotopati svadbi, negod im pod ruke dođe. Kum mlađešćenje stanu lupati na vratima, a iz kuće pitaju: "Ki bojti jo?" "Poput ljudi", odgovaraju iz vrat. "Ku stvar potrobuješ?" pitaju iznutra, a oni: "Oprito no. Bito nas morda zoli na propanje!" Iz kuće ih pitaju: "Koliko vas je?" — Nas, joj, jedna mala dužina određete iz vane. Na to im, iz kuće od- govor: "Nimamo mesta za vas, no!" U kući započinje opta rotopanje, a oni iz- van poko ne prestanju klijajući na vratima. Napokon do koji od ukucanah rodi- onim topotadom: "Prostanje malo, no! Como nijin do stolovat i vidit, koliko jili?" Jeden od ukucanah, postvori vrata, naruči van, te će reći: "E, to vas je, pre- više. Vi bito nisu morda potkrali. Ate, vi delavci, naprvo!" Rotopano se nastavi. Na posljedku izvana se opet tute, govorje: "Mi smo dobri ljudi. Prili smo, iskati jednu ovičku, morda je, pol vas?" Iznutra: "Mi imamo oviču, ma bito pozvali zlame- nje na njoj?" Izvana odgovaraju, da bi poznali svoju oviču. Ukučani onda opre- mju kuhari, zaviju ju u ponjatu po- otvorenu vrata, da im ovaj neutode. Cim ju oni izvana opaze, reku: "To ni nuda oviča, mala moja!" Na to treći put odgovori ovič- kva: "Vazda tako budi, hei moja!" — "Zdravo vane, mi moja!" — reči novot- varjica, postupaju s njome kano i pivom. Po treći put upita koji od ukucanah: "Ko zlamešno ima, ta van, oviča?" — "Majki zlamešno ima, ta van, oviča?" — Majki

pucaju mladići iz kuburah — radu na veselje. Vratiti so u solo, idu svatovi mla- došćenje k njemu na "južinu", a ostali k novotvarjima. Dovršiv južinu, zaplešu kod mlađešćenje do tri puta, to se onda ide plovjavaju k novotvarjima. Kad u kući navedu svatove, tad započnu udarati, bučiti, mleti na žvanj, itd., kao toboži božje zlavenje odgovarajući iz vana. Uku- da i neđu svatovu, a niti im za njo;

osnova u pogledu njenog religiozne momenta bće za nas uvilina.

Suvilina je, jer po postojeći zakoni i načelima imadu ustanova, koj je samo da omogućuju nego da zahtijevaju, da su djece odgajati na temelju vjere.

Prvi zahtijev prvoga paragrafa za- kona je od 14. maja 1880. god, da se djece odgajaju duodredno i religiozno. — Ta ustanova vredi ne samo za uro vjero- nauka, što je u svih pučkih i gradjanjskih školama, već i u učilištima i učiteljstvima.

Muški, nadiono i pravim krčanskim duhom, novovidjaju potrobu, da bo u načelu škola, i u učilištima i učiteljstvima.

Nikad nije u Istri smislio nikom u glavi, da odabrije potoliko tega emfusa.

Nu prod krateko vrieme kolika je na podpislavanje potoliko proti postojećim školama, nako učenju učilištu obuku, ona imala učiteljstvo svakog korak učiteljstva.

U amelju tega temeljnoga načela jest i ustanova § 48. istoga zakona od 2. maja 1880., po koj je može odgovornim ravna- teljima pučko škole biti zanno onaj, koji pripada vjeri vodimo školsko djece, to imade us to i isplati a prodavanje vjeronauka dotidno vjerojatnosti, to po koj je imade intovorjan na dječem potoliko nadzirati istu kod vjerskih vježb.

Samo se sobom razumjeva, da se uz takova načela školskoga zakona imaju na- stojati takodjer odgojiti učiteljstvo, koji do- su, sime modi, nego i hajeti vrati svojoj avanju po tih načelima, da bi da su i sad- nji načelnici d'uzni i u tom pogledu razvili svoju djelovanju.

Koliko je meni poznato, to so oboje izjavida.

Kad bi, u pojedinim slučajevima, bilo stogod nepravilnoga, ono orkvenih zastupnika u svim školskim vlasti, oto orkvenih oblasti, ono pobožnoga puka i za- stupnika u carovinskom vlastu, na vježbi u sijelom, pak da vidimo kako će bez misteri vrati disciplinarno mjeru § 54. zakona 2. maja 1880. i odnosnih nemaj- skih zakona!

Dok god mi ne bude poznat bar jedan slučaj, gdje se jo utoklo k sastavu ministarstvu, pađe k vrhovnoj sudištju, pak so nisu moglo na postojećih zakonih doknuti riva, sve detlo načrata ou promislih tih za- kona u svršnom.

Liechtensteinova osnova jest u svih ustanovih u gledu nadzora škole štavnica.

Stotina je, jer ona suzivo krug, iz- koga bi so imenovalo nadzornike škola.

blagoslavljeni mladence, probaci im na to ulicama preko trata, to li pritegnuo u kuću. Novjostici požubli svakemu i sve ukucano rodjstvo, to ili ujedno podarujemo. Svokru- deko kušulu i rubac, svokrvi ono novo, koji su kafi u bukaluti, ženskinjam kušulu i sunjku, — mužkarom kušulu i ru- bac, dječi kiležico i rubac a imade li u kući sluga, tomo daje po jedan fortin. Kad dodje novjostica u kuhišnju, predada joj žlicu, da, pokuša, joli hrana slana i dobro pripravljena, a ona, pokušav, reči: "To, ni smodno ni slano" — to iznova svu hrana posoli (buci na vidješ same svakomo po ericu), da baci preko ognja kolac, koji si do- kušar. Svatovi saloži malko, to odu na ples, koji traje tri do četiri sata. Na tancu plesu, najprije mladenci, onda kumovi, pa ostali svatovi. Dok se svatovi neobredo, osmiješi nitko plesati, osim uko bi, i tji od svatova naročito, komu dozvolio. Poči, to svrđana plesa — dakkako već u kasnu noć — sliči „volika vodora“.

Na svakom piju manjaku, biti tradicijonalni „trži na zid“. Osim so iznosu pred svatove, sazivajući se, na oružju, da se svatovi učinu jedan ples. I tadi se svatovi opplatiti oružju. Tokom veder- ađa k svatovom kuhari sa povezanom rukom, tokav: „Prosin, ja bito mi čagod učit, da se svatovi opplatiti oružju.“ Svatovi, ja daruju kojom sestiti- vaju, nu moja! Svokrvi predaće vuk- kum, kum je u plitčinu kolaču, postavi u zadnjicu blagošavljeni vodo, kojom muško ili najprije pred kumove, a onda pred

Službo školskih nadzornika nisu nimalo egodne, da se ih podištuju u ime pisanja ili odlikovanja; to se nijesta znamenita i zaslužuju osobitu poznavanje.

Nadzornik treba da poznat uzgojnu i materijalnu svrhu škole; treba da poznat gredstva, kojim se ta svrha postizava. Čim je poznato promovisati rad učitelja, nadzornik mora biti na čelu, da uzmuće rodi: Utoljito, to radiš kaša, a u tom i u tom imas krivo nazore. Vidim, da si doista to i to djelo, ali si ga jednostavno shvatio; da pak izpravši onu drugu pogrešku, prouči ono djelo, koje treba učitavljajući knjižnicu da naruci.

Takav jo pedagog potrebit danas za nadzornika, pak se ga može i med svećenici naći, ali — bez zamjera budi redeno — naći će se no samo doktora, nego i biskupi, gdje će biti vučeno načinak na stručnu svrhu. Da, ja sudjelujem da do kadaće biti težko i med svećenikom i med avotom, da istavajući pokrajini, niti dostaviti broj valjanih nadzornika.

Iz tih je razlogašteta po napredak škole svaka ustanova, koja žujeći krug, iz kojeg se inicijuju nadzornici, pa i Leichtentholova zakonsku osnovu.

To su misli moje i više mojih surđevali. Mi smo bili velo zahvalni svakomu, koj ima više podataka u svrhi, da naši mimoje budu privatno bud javno izpravi.

Pogled po svetu.

Trist, dno 18. aprila.

Austro-Ugarska: Dno 10. t. m. započela je u carovinskom vjeću generalna razprava o proračunu. Prvi dan govorili su u svomu četiri zastupnika, i to dva za a dva proti proračunu. Jučer govorio je mladodanski zastupnik dr. Gregr, izjaviv, da česki narod veoma povjerenja u sadašnju vladu, to da on neće glasovati za predloženi proračun. Osim njega govorili su o proračunu još četiri zastupnika, između kojih je Wober napadao ministra Gutecha kao protivnika zlavonskih plenona u Austriji.

Upihlo se je u svomu do 150 govornicima, od kojih nešto voljeli voćina doći do rješi niti u podrobniju razpravi. Iz Boča piše, da će biti izabrani po svoj prilici kao glavni govornici u proračunskoj razpravi zastupnici Šuklja i Horbst, i to prvi za a drugi proti proračunu.

Pitanje o porezu na Spirit, red bi, da je rješeno ponovo uvođenjem samog osniva, koji je pozvao k sobi podpredsjednika poljskog kluba, zastupnika Jaworskoga, komu je kazalo, da očekuje od domoljubja poljskih zastupnika, da će glasovati za vladinu osnovu o porezovanju spiritu.

Jučer se obavio izbor jednog zastupnika na carovinsko vjeće za dalmatinski veloposjed. Nade hrvatskih novinstava i svakog poštovanog Slavonu su žalibio izpunilo. Izabran je bio naime narodni protivnik barun Lapena

ostalo, rekav: „Ovo van je mal dar, koga van je novostica posala, noka bude za to duga ljubav“. Svaki od svatovih postavlja pod kolosio količko skoša, a kolosio odnosno kući. Poslije večero — (vede jo smanjuje bilci dan) — raznajauj svatovi kolosio susjedom i rođakom. Vrativ se opot u kuću mladoženju, založi se malko, to se napokon stane svatovi razlaziti pjevanju:

Svega j' dobrá doba,

Najbolja j' poč doma. —

Zeni li se udovao, tad mu mladići nekoliko dana pred svatovom u većor tula i ropotuju dečki, dok im nedade nekoliko forinta za napojnicu. Uđaj se udovion, tad nesmije idu pod vloncem u crkvu.

II.

Sjevero-istočni dio Istre.

(Lipa, Škalnica, Lisoč, Sušak, Novokraščine, Jelšane, Doljenje, Sipjano i Pasjak).

Imajo li u kući više djevojaka, tad se one udavaju po starosti. Nu je starija od sestara od naravi nakazana, redimo engljušu, slijepu itd., tad dolazi red nad mladju. Ali i to se više dan danče strogo napazi, jer se u više godine udaje ona sestra, kojoj se prije sruča namjeri.

i to pomoću Srbah, koji su poput Vuka Brankovića svoju brudu, indali. Ta grdna izdaja, očekujući da se nije ili kasnije na samih Srbih, a već sada odvraća se od njih ogavnošću svakog četvrtog narodnog srca.

U Hrvatskoj obavljaju se načudni izbori za domaći sabor. Umjetna opozicija izjavila je u svojem glasniku „Obzoru“, da neće sudjelovati kod izborova, jer da neima danas slobođnoga izbora, to da neželi svoje jednomisljenike izvrgavati progonu i drugim nengodnostima. Ovih današnjih je vjećalo u Zagrebu, posebno povjerenstvo održalo zadružnik. Kad tih razpravnih sudjelovanja jo u više strukovnjaka i ban. Dne 14. maja zastati će, za hrvatski sabor, koji će imati da razpravi kao najvažniji predmet, predlog o primjaci školskoga zakona.

Srbija: Dne 17. t. m. prihvatile je skupština predlog, da se dokinu poslanička mjesata u Parizu, Rimu, Ateni i Londonu, to je taj predlog izravnila posobnom odboru. Mjedju kraljem i radikalnim strankom, da nastoji, avo to vodi razkol, jer da se ministarstvo odviti polkorava kraljevinu hrom.

Bugarska: Knez Ferdinand tako javljali prijateljskim i prijateljim izvan Bugarske, da ga silno žuli narod i vojska, to da neima između njega ministarstva nikakva neuspoređivljivost. Vlasti, koja kolaju o odseliku kneza u Bugarsku, da imaju tu svrhu, da se Bugari ipak priprave na eventualnost, da bi moglo doći do promjene vladara.

Rusija: Ministarstvo finansija izradjuje osnovu o odluku nekojili vržnih željezničnih, koja su pretpostavljena privatnim družtvom, kojim je izteklakoncessija. Ministarstvo prosvjetoje radi enda na novom statutu za rusku svodniju. Zastarjeli dosadašnji statut dan je često povoda izgradom na pojedinim svodništih, to se imaju sada u toliko izpraviti, da bude vodena odgovarajuća duhu vremena.

Francuzka: Danas je svakako najpopularnija osoba u Francuzkoj umirovljeni gen. Boulanger. Niži gradini sljovju puštanju nazura u njem mužu, koji je podiši nekdanji ugled Francuzko, i to na ručovinac današnjeg nezdravog ustava. U sjevernom departmanu bijelo izabran taj razviliti general u parlament u 172.528 glasova, dočim nobodito njegovi protukandidati nici skupa niti trećinu tih glasova.

Italija: Iz Rime javljaju, da će sv. Oto protestirati proti talijanskemu gradjanskomu zakoniku, jer da se namjorava podvrti svedenstvo tomu zakoniku i onda, kada ono vrši svoju dužnost. Talijansko četo po-

čeće se vratiti iz Afrike. Prvi dio ukrepa je 18. t. m.

Njemačka: Kangelarska kriza potisnuta je ovaj par u zakutak, jer se redi bi natežu nad Nečašćom veličinom občinskega zastupnikom u Pordelu, gdje ga naši narodni protivnici radi njegovog dobrojubija, dosta znajući i postojanu gledaše. Sve njihove spiske, sladki nagovori i lukav grožnje nomoguće počinjaju skloniti, da kreno stranputicom, da izdade avo rod i jezik, komu je ostaо vjeran do smrti. Toga radi izgubila je i kanclerska kriza, onu važnost, koju nijepripisivahu.

Prigodom

prve svete mise,

što ju svetkuju na Puntu u dnu 22. aprila 1888. mnogodostni g. pop Franjo Žlo.

Vredna majka, usorite sina.

Milosno božje ljubavi zdravlji,

U krčanskom nauku ligotu,

I narosi svjećom svih vrlinai.

Eto Vam ga, oj Puntari moji,

Gđo i u sljaku prvog vjetog dne,

Dajud slavu, Dogu na vlasnici,

Sed pred Vam na oltaru stoji.

Otkom mati, ostriću i braću,

Sunca oči k njom ne oltar svrča,

Od radošću gamu, qv plač;

četvrti Vam narodi a nijemi se vodili.

Hvalju Bogu dajdu tor, voli,

Vrhnu ovaj mu blagoslov podloži

četvrti vjećnik u Trstu, g. Ž. K.

andžel, oči u pustoljublju, ruke u

četvrti vjećnik u Trstu, g. Ž. K.

četvrti

